

**UCHWAŁA NR XXIII/251/20
RADY GMINY ŻARY**

z dnia 26 listopada 2020 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2023**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 i art. 40 ust 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2020r poz.713.), oraz art.6 ust 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020r. poz 218 z zm) **Rada Gminy Żary** uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Żary oraz Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01.01.2021r. i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

Przewodniczący Rady
Gminy

Leszek Kasprów

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2021 - 2023**

I. WSTĘP

Rodzina w warunkach każdego społeczeństwa stanowi podstawową i wszechstronną formę życia społecznego, zaspokajającą podstawowe potrzeby ludzkie. „Urodzenie się w określonej rodzinie wyznacza nie tylko punkt startu do dalszej życiowej drogi, lecz do pewnego stopnia określa także szansę realizacji przyszłych celów życiowych” Ponadto jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. W chwili obecnej polska rodzina funkcjonuje w bardzo trudnym czasie ponieważ ze względu na pandemię COVID 19 członkowie rodziny byli jakoby zmuszeni do większej ilości czasu spędzania wspólnie. Statystyki odzwierciedlają, iż w dominującym stopniu została zachwiana hierarchia wartości oraz rozluźniły się normy etyczne co rzutowało wybuchem niekontrolowanych zachowań i negatywnych emocji.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które choć odwieczne dopiero od kilkunastu lat istnieje

w świadomości społecznej w naszym kraju i staje się przedmiotem świadomych, skoordynowanych działań zaradczych.

Środowisko rodzinne powinno dawać schronienie i poczucie bezpieczeństwa, oraz być oazą ciepła i miłości jednak w wielu przypadkach tak nie jest. Jest natomiast miejscem terroru, poniżania, lęku i cierpienia wynikające z braku więzi emocjonalnych, brutalności, frustracji, stresu, z zaburzeń psychicznych, z uzależnienia a także ubóstwa.

Wielu specjalistów, organizacji pozarządowych i wolontariuszy angażuje się w poszukiwania odpowiednich form zapobiegania przemocy. Nie jest to jednak łatwe zadanie rodziny chronią się przed ingerencją z zewnątrz i jest to prawidłowe zachowanie w przypadku, gdy to zjawisko nie występuje.

Jedną z definicji przyjmowanej przez specjalistów przemoc domowa to:

- Działanie lub zaniechanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym,
- Z wykorzystaniem istniejącej lub stworzonej przez okoliczności przewagi sił lub władzy,
- Godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie.
- Powodujące u nich szkody lub cierpienie.

Charakteryzując przemoc z punktu widzenia prawa jest to przestępstwo dotyczące molestowania i znęcania się nad członkami rodziny i przewiduje karę pozbawienia wolności. Aspekt moralny mówi o tym, że sprawca powinien podlegać własnemu sumieniu i to, że krzywdzi słabszych musi być bodźcem powstrzymującym go od dokonywania przemocy. Psychologiczne spojrzenie na problem jest bardzo ważne w uświadomieniu sobie, jakie to złożone interakcje zachodzą między ofiarą a sprawcą przemocy. Ważne jest również w wyzwalaniu się od przemocy i leczeniu skutków i szkód, jakie wyrządziła w życiu ludzi nią dotkniętych.

Z perspektywy społecznej widać postawy i czynniki, które mogą ją usprawiedliwiać. Z drugiej

strony w przeciwdziałanie przemocy mogą angażować się siły publiczne takie, jak np. ruch feministek wywierając wpływ na opinie innych ludzi.

„Przemoc gorąca i chłodna.”

Do przemocy gorącej zaliczamy awantury, napady szału, furie. Furia jest następstwem skumulowanych emocji, które w końcu wybuchają i znajdują ujście w krzywdzeniu innych psychicznie lub fizycznie. Mogą ją powodować

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny. Sprawcy przemocy są bezwzględni - zniewalają swe ofiary, stosując wobec nich groźby i demonstracje swej siły. Natomiast ofiary w obliczu przemocy są zwykle bierne, rzadko sięgają po asertywne, a nawet agresywne formy zachowania. Ich wyróżniającą się cechą jest silne poczucie winy i przypisywanie sobie odpowiedzialności za akty agresji. Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w dorosłym życiu. Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej

i terapeutycznej zarówno sprawcom, jak i ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie skierowany jest przede wszystkim do: ofiar przemocy w rodzinie (w tym: dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli władz lokalnych, przedstawicieli instytucji służb pracujących z dziećmi (nauczyciele, pedagodzy, pracownicy socjalni,

policjanci ,pracownicy wymiaru sprawiedliwości).

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2023

w Gminie Żary został opracowany zgodnie z:

- ustawą z dnia 29 lipca 2005r.o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz.U z 2020 poz.218 z zm.)
- ustawą z dnia 15 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz.U.2020 poz.1359)
- ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, (tj.Dz.U.2019 poz. 2277z zm.)
- ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, (tj. Dz.U. 2019 poz.852 z zm.)
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy (Dz.U. nr 209 poz. 1245)
- ustawę z dnia 09 czerwca 2011r. ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz.U. 2020 poz. 821)

I. Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie **przemoc** to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Karny),w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszających godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Najczęściej występujące formy przemocy to: przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna i ekonomiczna. Wszystkie formy przemocy mogą wzajemnie się uzupełniać i przenikać.

II. Diagnoza Stanu Problemu przemocy na terenie Gminy Żary.

Z przeprowadzonej diagnozy wśród mieszkańców naszej gminy dotyczącej występowania zjawiska przemocy można zauważyć, że większość dorosłych (68%) przyznaje, że w ich domach zdarzają się różnego rodzaju konflikty, sprzeczki lub awantury.

Przemoc jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest wydarzeniem dość powszechnym w naszej gminie. Przemoc dotyczy zarówno osób dorosłych względem siebie jak i przemocy nad dziećmi.

Skala okoliczności przemocy zdaje się być stosunkowo poważna, jeśli weźmie się pod uwagę, że istnieją osoby, które doświadczają przemocy, natomiast nikt o tym nie wie. Przemoc psychiczna i fizyczna w rodzinie jest poważnym problemem społecznym. Jak widać również stanowi ona problem w gminie Żary, toteż podejmowanie wspólnych, systematycznych działań może w sposób skuteczny zminimalizować dany problem.

Większość mieszkańców gminy wie, gdzie należy się zgłosić, do kogo udać, jeśli mają wiadomość o osobie, która jest ofiarą przemocy - 77,2% pozostałe 22,8% należałoby poddać edukacji w tej kwestii.

Zdecydowana większość osób (68%) uważa, że nic nie usprawiedliwia stosowania przemocy wobec innych osób. Zaledwie 2,9% uznało możliwość zaistnienia takich warunków nie liczni mieszkańcy nie mieli swojego zdania.

Pocieszający jest fakt, iż społeczeństwo naszej gminy posiada wiedzę na temat kar fizycznych wobec dzieci.

„Stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą.”

Tak – 11,9%

Nie – 88,1%

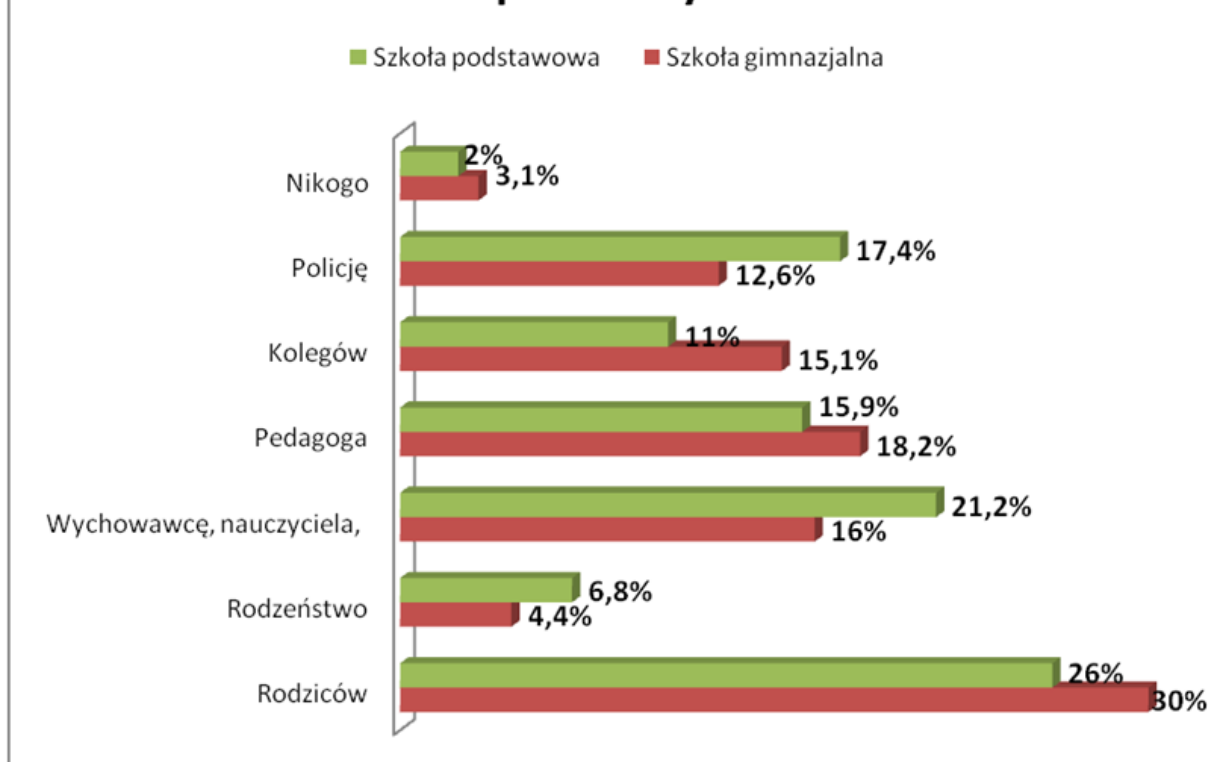
	Kobiety	Mężczyźni
Tak	3,5%	22,7%
Nie	96,5%	77,3%

Przedstawiona tabela znakomicie odzwierciedla nam, iż świadomość osób dorosłych jest coraz wyższa. Należy dążyć aby zniwelować całkowicie zjawisko przemocy wobec dzieci.

Zadawalający jest również fakt minimalizowania zjawiska przemocy w szkole. 13,2% uczniów szkół podstawowych, 20% uczniów szkół gimnazjalnych wskazuje, że przemoc jest umiarkowanym problemem w szkołach w gminie Żary. Warto dodać, że wśród wszystkich uczniów szkół podstawowych jak i gimnazjum 20% to uczniowie którzy boją się starszych kolegów czy koleżanek. Poprzez programy edukacyjne, szkolenia należy dożyć aby otoczenie rówieśnicze nie wykazywało zachowań przemocowych.

Dzieci jak i młodzież szkolna doskonale wiedzą kogo mają powiadomić w przypadku jeśli sami zostaną ofiarą przemocy. Najlepiej odzwierciedla niżej przedstawiony wykres.

Kogo powiadomisz, jeśli będziesz ofiarą przemocy?

Na podstawie otrzymanych rezultatów można stwierdzić, że istnieje znaczny odsetek rodziców niestosujących kar wobec własnych dzieci. W szkołach podstawowych wyniósł on 40,7%, w gimnazjach 28,6%. Z jednej strony brak stosowania kar w wychowaniu dzieci może świadczyć o braku konieczności takich zachowań bądź łagodnej i liberalnej postawie rodziców. Z drugiej strony może być również dowodem zbyt pobłażliwych zachowań rodziców w sytuacji, kiedy pewne rodzaje kar (w postaci pozbawienia przywilejów) wydają się potrzebne w procesie wychowania dzieci. Kary, jeśli już występują, to najczęściej przybierają formę różnego rodzaju zakazów. Do stosowania przez rodziców kar fizycznych w postaci bicia przyznało się 3,4% uczniów szkół podstawowych oraz 5,4% gimnazjalistów.

- a) Problemem środowiskowym w gminie Żary jest przemoc. 28,7% ankietowanych przyznała, że zna osobę ze swojego środowiska doświadczającą przemocy fizycznej, a 34,7% badanych zna osobę ze swojego środowiska doświadczającą przemocy psychicznej. Ponadto 22,8% respondentów odpowiedziało, że zna przypadki bicia dzieci przez ich rodziców czy opiekunów. Należy podkreślić, że większość badanych (77,2%) posiada wiedzę na temat instytucji, do których należy się zwrócić, by pomóc osobie, która jest ofiarą przemocy.
- a) Problemem w gminie Żary są przypadki agresji i przemocy, z jakimi młodzi ludzie spotykają się w środowisku szkolnym i pozaszkolnym. Do znajomości osoby z otoczenia, która doświadcza przemocy ze strony rodziny lub otoczenia rówieśniczego, przyznaje się 27,8% badanych uczniów szkół podstawowych, 16,7% badanych gimnazjalistów.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społeczeństwa oraz dostarczania wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemami. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy, skierowanej szczególnie do krzywdzonych dzieci.

II. WSTĘPNE ZAŁOŻENIA SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy
- b) za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy
- c) nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka
- d) nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy
- e) zrozumienie reakcji ofiary
- f) podstawowymi zadaniami jest zatrzymanie przemocy

2. Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy w tym zakresie należy w szczególności:

- 1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochroną ofiar przemocy w rodzinie.
- 2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opieki opiekuna, wychowawców, rodziców w środowiskach zagrożających przemocą w rodzinie.
- 3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie pomocy w ośrodkach wsparcia.
- 4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych

III. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

- 1. Prowadzenie przez Zespół. Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie***

Zadania:

- 1. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku.
- 2. Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie
- 3. Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie
- 4. Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach
- 5. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym
- 6. Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie
- 7. Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy
- 8. Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań

- 2. Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie***

Zadania:

- 1. Kierowanie ofiar przemocy do terapeuty i psychologa działającego w Punktach konsultacyjnych

2. Współpraca z instytucjami prowadzącymi hostele, domy samotnej matki
3. Określenie sposobu rozwiązywania problemów związanych z przemocą, dotyczących indywidualnych środowisk.
4. Tworzenie warunków dla rozwoju Grupy Samopomocowej dla Ofiar Przemocy.
5. Kierowanie na grupy wsparcia ofiar przemocy.
6. Praca socjalna z osobami doznającymi przemocy.

3. *Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie*

Zadania:

1. Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty i prowadzenia interwencji kryzysowej. W tym celu przeprowadzane będą obok szkoleń resortowych wspólne szkolenia służb udział w szkoleniach, konferencjach tematycznych

4. *Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno – edukacyjne.*

Zadania:

1. Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności
2. Dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie
3. Umieszczenie informacji na stronach internetowych
4. Spotkania informacyjne z mieszkańcami Gminy
5. Działalność punktu informacyjno –konsultacyjnego przy KRPA
6. Praca specjalistów w zakresie diagnozy i pomocy psychologicznej, prawnej i terapeutycznej
7. Tworzenie warunków dla rozwoju Grupy Samopomocowej dla Ofiar Przemocy
8. Dyżury i spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego

IV. ADRESACI PROGRAMU

1. Ofiary i sprawcy przemocy.
2. Rodzice i opiekunowie krzywdzonych dzieci.
3. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z dziećmi (pedagodzy, psychologzy, nauczyciele, pracownicy socjalni, pracownicy wymiaru sprawiedliwości, policjanci, pracownicy służby zdrowia).
4. Przedstawiciele władz lokalnych.
5. Społeczeństwo.

V. REALIZATORZY PROGRAMU

Podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Ośrodek Pomocy Społecznej (zespół interdyscyplinarny)
- Komenda Powiatowa Policji
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Szkoły na terenie gminy Żary (pedagodzy szkolni)
- Poradnia Psychologiczna - Pedagogiczno

- Służba Zdrowia.
- Punkt konsultacyjny.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Z budżetu Gminy Żary w ramach środków za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. W ramach środków własnych jednostek / w zakresie zadań statutowych i ustawowych/.
3. Ze źródeł zewnętrznych / w tym środki z Budżetu Państwa – programy /.

VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU

1. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
2. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie.
3. Niwelowanie skutków zjawiska przemocy.
4. Pogłębienie wiedzy społecznej o zjawisku przemocy w rodzinie i sposobach radzenia sobie z tym problemem.
5. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
6. Zwiększenie liczby osób profesjonalnie zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz pomagającym ofiarom przemocy.
7. Zwiększenie skuteczności działania i dostępności do instytucji, zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

VIII. MONITORING

Realizacja programu będzie poddawana systematycznemu monitoringowi. Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu w przyszłości. Ocenę realizacji poszczególnych działań programu w roku kalendarzowym dokonywać będzie Rada Gminy, po przedłożeniu stosownego rocznego sprawozdania przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach